

6255

DOSSIERKOPIE

MINISTERIE VAN BUITENLANDSE ZAKEN

Kopie No.

REFERENTIE No:
3079

AFDELING VERBINDINGEN
's-GRAVENHAGE, Lange Houtstraat 28
TEL Nos: 180309; 184000-284

Dir./Afd.:	<i>[Handwritten signature]</i>
Visie:	<i>[Handwritten signature]</i>
Ag. No.:	<i>6659-16538</i>
Dossier:	<i>921.141.17</i>
DATUM VAN AFZENDING:	<i>1912.13</i>

INFORMATIEKOPIE:

m z.e.bot
t mp
s
dgpz
poad
z
dio,-/pz
chef dbi/da
dbi/pl
chef dnw
plv chef dnw
gs

ONTVANGEN
CODEBERICHT

DATUM VAN ONTVANGST:

15 februari 1962.

BESTEMD VOOR:

min. van b

DATUM VAN AFZENDING:

14 februari 1962.

AFGESCHREVEN

AFKOMSTIG VAN: washington
informatiekopie geseind aan: new york

PARAAF/OPM:

ZEER GEHEIM

*Londen
Paris + CN
Caden*

betr n n g

heden werd ik op mijn verzoek ontvangen door
secr of state rusk kma in aanwezigheid van dpt ass
secr for european affairs tyler kma directeur west
europa west alsmede schiff en huydecoper stp

ik gaf rusk een overzicht van mijn ervaringen
in nederland kma langs de lijnen van hetgeen ik reeds
bij twee eerdere gelegenheden op state mocht mededelen
kma vide mijn eentweeen en eendrietwee stp ik sneed
daarbij in de eerste plaats aan de kwestie van de
vluchten naar nng kma in direct verband met de voort
gezette amerikaanse wapenleveranties aan indonesie
en training van indonesische militairen hier te lande
kma e d stp dit had in nederland de indruk gewekt
dat de vs niet meer neutraal was in deze kwestie en
had tot teleurstelling en verontwaardiging bij regering
en parlement geleid stp de vs regering ging ongewijzigd
door met militaire steun aan indonesie ondanks de
dreigementen van sukarno en de feitelijke agressie
doch verhinderde dat nederland normale vervanging
van militairen voortzette stp

ten aanzien van dit punt merkte rusk op dat de
vs door beide partijen gevraagd was quo to take an
active interest in the problem unquo stp ten einde
een rol in de nng kwestie te kunnen spelen had de
vs besloten dat het nodig was quo business as usual
unquo met beide landen voort te zetten stp uit dien
hoofde werden beperkte militaire leveranties aan
indonesie voortgezet stp deze hadden in feite praktisch
geen militaire waarde doch handhaafden de band met
nasution kma welke de vs van essentieel belang achtte
stp

het nederlandse verzoek inzake de doorvluchten
was evenwel buiten het quo business as usual unquo
gevallen aangezien hier plotseling de noodzaak was
opgekomen van een speciale vergunning omdat het kma
krachtens de amerikaanse interpretatie kma een militair
vliegtuig betrof stp derhalve had de secretary of

ZEER GEHEIM

1027-11-61 130517-1

3. Over de inhoud van een codeber. mag niet met verwijzing naar dat bericht per telefoon worden gesproken.
4. Dossiers, welke codeber. bevatten, dienen veilig te worden opgeborgen.

2. Alzichtritten van codeberichten mogen uitsluitend door de afdeling Verbindingen worden verigd.

1. Op een codeber. mag telegr. niet in open taal worden r woord, tenzij aan bepaalde voorwaarden wordt voldaan (zie k. iijinen).

ONTVANGEN CODEBERICHT

VERVOLG

-2-

Ref. No.: 3079

Rubricering: **ZEER GEHEIM**

state zelf een specifieke beslissing terzake moeten nemen stp daarbij was in de eerste plaats de vraag gesteld of deze bijzondere wijze van vervoer per chartervliegtuig geheel gevuld met militairen wel noodzakelijk was kma gezien de daarvan te verwachten politieke consequenties stp hoewel de amerikanen geenzins van de noodzaak van het vervoer op bedoelde wijze overtuigd waren was besloten het eerste vliegtuig door te laten stp men was zich daarbij evenwel reeds bewust geweest van de verwachtbare gevolgen in indonesia stp deze waren ook niet uitgebleven stp

voor de volgende vluchten was van amerikaanse zijde slechts uitstel gevraagd ten einde tijd te krijgen tot nader overleg en was voorts in overweging gegeven een andere methode te zoeken stp tot zijn spijt had rusk moeten constateren dat daarop in nederland was bekend geworden dat de amerikanen verdere vluchten hadden geweigerd stp dit was niet het geval stp rusk has slechts opdracht gegeven aan te geven dat het verstandiger leek om het verdere vervoer per normaal civiel vliegtuig te doen plaatsvinden stp indien van nederlandse zijde voor de rest tot civiel vervoer kma d w z een toestel niet uitsluitend met militairen kma doch ook met enkele vrouwen en kinderen zou zijn overgegaan en de jappers zouden dan nog moeilijkheden hebben gemaakt kma dan zou van amerikaanse zijde zeker zijn toegestemd in een verlegging van de betrokken civiele vlucht via honolulu stp het ging derhalve slechts om de methode die door nederland was gekozen en die de amerikanen ongewenst leek stp voorts was deze zaak veel moeilijker geworden door de wijze waarop van een weigering van amerikaanse zijde in de nederlandse pers was gewag gemaakt stp

ik heb rusk medegedeeld wat mij bekend was over de wijze waarop deze zaak aan de pers was uitgelekt kma daarbij nauwelijks twijfelachtig latende dat naar door ons werd vermoed het lek bij de amerikaanse ambassade in den haag lag stp

rusk verzocht mij evenwel de voorgaande uiteenzetting van de amerikaanse gevoelens en opinies in deze zo duidelijk mogelijk aan u te willen overbrengen stp

als persoonlijke kanttekening moge ik hierbij opmerken dat ik het gevoelen heb dat rusk hierbij de zaken iets door elkaar heeft gehaald stp voor zover mij bekend is de door rusk thans genoemde principiële bereidwilligheid om civiele vluchten kma die door japan zouden worden geweigerd kma een andere route toe te staan kma pas overwogen toen als gevolg van de japanse

ZEER GEHEIM

1. Op een codeber. mag teleg. niet in open taal worden beantwoord, tenzij aan bepaalde voorwaarden wordt voldaan (z. chiffrinen).
2. Afschriften van codeberichten mogen uitsluitend door de afdeling Verbindingen worden afdigd.
3. Over de inhoud van een codeber. mag niet met verwijzing naar dat bericht per telefoon worden gesproken.
4. Dossiers, welke codeber. bevatten, dienen veilig te worden opgeborgen.

ONTVANGEN CODEBERICHT

VERVOLG

Ref. No.: 3079

-3-

Rubricering: **ZEER GEHEIM**

houding het tweede klm toestel in anchorage werd vast gehouden stp bij de gesprekken over het eerste toestel en over de aanvankelijk voor vijf februari uitgeschreven chartervlucht is deze mogelijkheid niet opgekomen stp uit rusks woorden bleek evenwel dat de bedoelde tegemoetkomendheid slechts was overwogen voor normale lijnvluchten of eventuele ekstra vluchten welke duidelijk een civiel karakter zouden hebben d w z noch militaire noch regeringscharters betreffen stp

in verband met het voorgaande merkte rusk nog op dat bij de bestudering van deze kwestie onder andere ook de vraag was opgekomen of nederland deze kwestie niet moeilijker maakte dan strikt noodzakelijk was en of niet wellicht in deze elementen aan het werk waren geweest die hier een goede gelegenheid zagen quo to put the us on the spot unquo stp ik heb dit laatste ten stelligste ontkend en opgemerkt dat hier slechts sprake kon zijn van een militaire beslissing waarbij wellicht teveel aan het militair noodzakelijke en te weinig aan het politiek gewenste was gedacht stp rusk sprak de hoop uit dat deze kwestie thans als afgedaan zou mogen worden beschouwd en dat quo it will not become a continual source of tension unquo

ten aanzien van de stand van zaken met betrekking tot het streven naar onderhandelingen met indonesie heb ik mij gehouden aan hetgeen ik reeds in mijn boven aangehaalde telegrammen omschreef stp ik heb erop gewezen dat slechts de indonesische preconditionie nog het beginnen van onderhandelingen tegenhield en dat als eenmaal het gesprek was aangevangen van onze zijde geen enkele beperking zou worden gelegd op de onderwerpen die men ter tafel zou willen brengen stp wij zouden evenwel niet kunnen instemmen met een overdracht tegen de wil van de bevolking en derhalve ook niet in een trusteeship met slechts indonesie als trustee stp een tussenfase zou bepaald noodzakelijk zijn kma niet slechts ter garandering van het zelfbeschikkingsrecht kma doch evenzeer om een bloedbad te voorkomen stp in dit verband vertelde ik het een en ander over de gevoelens van de bevolking ten aanzien van indonesie kma overeenkomstig hetgeen staatssecretaris bot mij dienaangaande had medegedeeld stp

rusk informeerde of het indonesie voldoende bekend was dat nederland kma wanneer het gesprek zou zijn aangevangen kma bereid was tot een volledig open agenda stp tyler bevestigde dat dit de indonesiers voldoende duidelijk was gemaakt stp rusk informeerde daarop naar onze opvattingen betreffende het tijdstip van een referendum en vroeg of wij bereid zouden zijn tot een zeer vroegtijdige volksstemming kma b v over

ZEER GEHEIM

3. Over de inhoud van een codeber. mag niet met verwijzing naar dat bericht per telefoon worden gesproken.

2. Afschriften van codeberichten mogen uitsluitend door de afdeling Verbindingen worden v. digd.

1. Op een codeber. mag teleg. niet in open taal worden v. digd. (zie v. d. lijnen).
4. Dossiers, welke codeber. bevatten, dienen veilig te worden opgeborgen.

ONTVANGEN CODEBERICHT

VERVOLG

-4-

Ref. No.: 3079

Rubricering: **ZEER GEHEIM**

dertig dagen stp ik heb daarop herinnerd aan hetgeen ik reeds had opgemerkt met betrekking tot de gevoelens van de bevolking en als mijn mening gegeven dat in dat geval de bevolking stellig onmiddellijke onafhankelijkheid zou kiezen stp

rusk informeerde vervolgens nog naar de bilaterale contacten waarover hij uit de pers had vernomen kma en vroeg mij naar mijn oordeel omtrent de verhoudingen in indonesie stp ik heb hem terzake langs de u bekende lijnen van antwoord gediend stp

in antwoord op rusks vraag over de wijze waarop wij de besprekingen benaderden en de hoeveelheid geduld die wij daarbij zouden tonen heb ik medegedeeld dat van nederlandse zijde stellig alles zou worden gedaan om te trachten de besprekingen zo spoedig mogelijk tot een goed einde te brengen stp wij zouden stellig niet na enkele dagen afbreken indien de aanvankelijke standpunten te ver uiteen zouden blijken stp anderzijds leek het mij niet onmogelijk dat de indonesiers zouden trachten quo to wear us down unquo op dezelfde wijze als zij in de laatste weken met hun preconditie hadden trachten te doen stp

ik heb er aan het slot van ons gesprek nog op gewezen dat wij politiek noch militair ons in een dwangpositie bevonden stp rusk gaf te kennen dat naar zijn mening ook de indonesiers zich ervan bewust waren dat zij niet in staat waren ons op korte termijn militair in een onhoudbare positie te brengen stp rusk hoopte mij binnen kort opnieuw over deze kwestie te kunnen spreken stp

van roijen 135.

ZEER GEHEIM

1. Op een codeber. mag teleg. niet in open taal worden --antwoord, --lijnen).
2. Afschriften van codeberichten mogen uitsluitend worden --rijd.
3. Over de inhoud van een codeber. mag niet met verwijzing naar dat bericht per telefoon worden gesproken.
4. Dossiers, welke codeber. bevatten, dienen veilig te worden opgeborgen.